Ч. 107. Субота 27 (14) мая 1905. Рік XV.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цїлий рік	К	4·80
на пів року	„	2·40
на чверть року	„	1·20
місячно . . .	„	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік	К	10·80
на пів року	„	5·40
на чверть року	„	2·70
місячно . . .	„	—·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти полїтичні.

Заостренє ситуациї на Угорщинї. — Криза в Сербії. — Подїї в Росиї а російско-японьска війна.

Заходи Румунів, щоби їх послови Лупу надати досмертну посаду директора банку краєвого, розбили не лиш „Вільнодумний Союз“, з котрого виступили румуньскі вільнодумні посли, але й німецкий вільнодумний клюб, з котрого виступили пп. Відман і Ляндвер. За то оснував ся новий: „Клюб вільнодумних заступників міст і торговельних палат“. Сей клюб зложений з 5 членів уконституував ся ві второк, вибираючи головою посла Скедля, а єго заступником посла Штравхера. Про „Вільнодумний Союз“ доносить черновецка „Буковина“: „Вільнодумний Союз“ зреорґанізований остане й на будуче. До него входить 6 послів руских, 3 жидів і 2 Нїмцїв. Др. Вайденфельд вже дійстно приступив до Союза, застерігаючись, щоби він не сходив нїколи на поле справ особистих. Теперішний „Вільнодумний Союз“ чисельно вправдї слабший як давний, але єго позиция зовсїм не слабша, хочби з огляду на послїдну рішучу оборону інтересів краю і публичної справи. „Вільнодумний Союз“, принявши до відома заявлений виступ волоских членів вільнодумних Відмана й Ляндвера, та висловивши подяку др. А. Ончулови за дотеперішний труд враз з жалем супроти єго послїдного поступку, уконституовав ся, вибираючи головою сов. Лянґенгана, 1 заступником Н. Василька, а 2 заступником дра Б. Штравхера.

Угорска праса доказує однодушно, що ситуация в теперішній пору дуже заострила ся. Кажуть, що президент мінїстрів Тіша має завтра поїхати до Відня а найдальше ві второк дістане димісию. Сполучена мадярска опозиция боїть ся найбільше утвореня нового кабінету без взгляду на більшість парляментарну. Утворенє такого урядничого кабінету було би щось досі не практикованого на Угорщинї. Сполучена опозиция зачинає длятого вже від тепер відгрожувати ся і страшити опором. Коаліцийні ґазети доказують, що в виду незгоди між Короною а народом готово прийти до конституцийного спору. В такім случаю лагодить ся цїла суспільність мадярска до завзятого опору, а коли той опір з'орґанізує палата послів, то до оборони станут корпорациї автономічні і відмовлять податків. Найважнїйшою річию єсть, щоби парлямент не розходив ся. В кругах опозицийних розійшла ся була вчера чутка, що теперішне правительство вже завтра, в суботу уступить. Опозиция приготовлена на то, що буде іменований кабінет урядничий о переходовім характері. Загально здогадують ся, що шефом того кабінету стане Кін-Гедерварій.

Криза в сербскім кабінетї стала ся чимсь більшим як звичайною кризою, бо поставила короля Петра майже в безвихіднім положеню. Король конферував з многими полїтиками, але переговори не довели до нїчого. Король не хотів би довести до розвязаня скупштини і рад би, щоби правлїнє обняло коаліцийне міністерство, а Пашич пре до розвязаня палати послів. Стало так, що таки не буде иншого виходу як розвязати скупштину, але в сїм случаю хотів би король покликати такий переходовий кабінет з представителів всїх партий, котрий би дав запоруку, що вибори відбудуть ся дійстно свобідно. Але й для тої комбінациї не удало ся королеви нїкого позискати, так що не позістає нїчого, як лиш установити безбарвний кабінет урядничий, скоро до того знайдуть ся ще люди. Сяк чи так а криза, кажуть, буде залагоджена в слїдуючім тиждни. Впрочім як би й не було, то наслїдки тої кризи будуть такі, що 110-міліонова позичка розібє ся, бо скупштина єї в ніякім случаю не ухвалить.

Про убитє ґубернатора в Баку кн. Накашідзе доносять тепер: Замах відбув ся

Здоровлє і недуга.

Відомости з гиґієни, потрібні і придатні для кождого.

II.

Задача гиґієни. — Небезпечности щоденного житя. — Як ратує ся наше тїло само від недуги і смерти.

(Дальше).

Нераз можна чути або вичитати в ґазетах, що хтось пілкнув іглу або щось иньшого острого. Бували такі нерозумні женщини, що хотячи собі смерть зробити, поликали по кільканайцять ігол одна за другою, а на диво не лиш жили але й були здорові. Аж вірити не хоче ся, що так може бути. Віденьский лїкар др. А. Екснер робив в сїм напрямі досьвіди на зьвірятах і переконав ся в більше як 800 случаях, що ігла не зранила нїколи зьвіря в середині. Як се може бути? Тїло в таких случаях боронить ся само від ушкодженя, а то ось яким способом: Се звістно кождому загально, що коли потиснути пальцем на тїло, то в нїм зробить ся біла ямка, котра за хвильку вирівняє ся і знов набере однаково рожевавої краски прочого тїла. Подібно має ся річ і з голкою в жолудку. Коли она доторкне ся т. зв. слизницї жолудка або кишок т. є. тої верхної болонки, котрою в серединї вистелений жолудок і кишки, а котра пускає із себе слизь, то від ваги голки зробить ся на слизници ямка, подібно як на тїлї від пальця; мязи тут стягнуть ся і випруть кров, а в ямцї лишить ся ігла. Тою ямкою хоронить ся слизниця від уколеня іглою, бо она нїби втїкає від іґли і не дає ся вколоти. У зьвірят, що проликнули скло або щось иньшого острого, найдено по розрізаню жолудка такі ямки в слизници. Задля того, що від тисненя іґли кров в слизници уступає, то хоч би она й вколола, то таки вибіжить із проколеного місця лиш дуже мало крови. Але то ще дивнїйше, що пілкнена острим кінцем наперед ігла обертає ся сама в тїлї тупим кінцем, ушком наперед і так виходить з него. А се дїє ся зовсїм простим, механїчним способом. Припустїм, що хтось пілкнув іглу острим кінцем наперед; она застромить ся тим кінцем і стане, але пожива, яка пересуває ся в жолудку і кишках, порушає єї і обертає доти, доки она не наставить ся на перед тупим кінцем, ушком; тодї суне ся она вже вигіднїйше дальше.

Та й в иньших случаях уміє жолудок дати собі раду. Коли з'їмо щось троячого, то приходить блювота і жолудок викидає із себе по можности всю отрую. То само дїє ся, коли хтось їсть або пє над міру, так що жолудок не може всего стравити. Тодї жолудок показуєсь нїби розумнїйший як голова.

Коли до жолудка дістануть ся якісь такі твори, що викликують хоробу, то жолудок стає таки до борби з ними. В тім помагає єму той квасний сок, який творить ся в жолудку, а котрий потрібний до травленя поживи. Але той сок має лиш тодї повну силу, коли жолудок зовсїм здоровий. Квас той, витворений в зовсїм здоровім жолудку убиває н. пр. тифові прутнї (бацилї) вже за 2—3 години, холерични бактериї за півтретя години. З того виходить ясно, як важна річ, щоби наш жолудок був завсїгди здоровий; чим він здоровійший, тим борше і лекше може наше тїло оперти ся всїлякім недугам. З сего зрозуміє вже кождий, длячого підчас таких пошестий як тиф, холера і другі треба як найбільше уважати на то, щоби не попсувати собі жолудка. Длятого то зовсїм справедливо радять лїкарі, щоби підчас таких пошестий не їсти нїчого такого, що може легко попсувати жолудок як н. пр. сирі овочі, сирі огірки і т. п. Крім того має наше тїло, коли оно здорове, ще й иньші творива, які можуть убивати шкідливі бактериї, а до таких творив належать н. пр. слина, кров, тоті соки, які видають із себе всїлякі слизницї і т. п.

Страшну хоробу, звану падавкою або епілепсиєю, або також хоробою сьв. Валентия, знає кождий. Иногдї на улици нападе тота хороба когось і кине єго на землю. Чоловіка зачинає тодї корчити, кидає ним і товче так, що він може страшно покалїчити ся. Такий нещасливий стогне і хорчить, скрегоче зубами або затисне зуби так сильно, що може собі иногдї й язик розкусити, точить піну з рота, а пальцї скорчать ся єму в кулаки так сильно, що їх годї розігнути. Темнї і забобонні люди замість подати такому нещасливому справедшну поміч, ще лиш більше єго мучать. Однї

в самій середині міста в хвили, коли ґубернатор в супроводі капітана від козаків їхав в замкненій кариті. Тоді прискочив до карити якийсь чоловік і крізь отворене вікно вкинув бомбу до середини, котра експльодувала. Князя і его товариша убило на місци, кариту розірвало а візника тяжко покалїчило. Виновник замаху щез без слїду. Кажуть, що то був якийсь Вірменин, котрого наречену звів Накашідзе. Той ґубернатор мав такий звичай, що казав арештувати хороші дївчата нїби то длятого, що они належать до тайного революцийного товариства а арештованих змушував відтак піддавати ся его волї. — До ряду инших революцийних замахів приходить знов новий. З Риґи доносять іменно, що там виконано замах на патроль полїцийну і зранено тяжко одного вояка, одного полїцияна та одного сторожа.

З Манїлї наспіла була вчера вельми сензацийна вість, котру й ми занотували в депешах, що фльоти росийска і японьска стрітили ся на полудни від острова Формози і що росийска побила японьску. Вість ся вже в першій хвили видавала ся неімовірною, бо як росийска так ще певнїйше японьска фльота мусять бути далеко на півночи від згаданого острова. Та й дійстно потвердженя сеї вісти нема й доси, а коли би дійстно Росияни побили Японців, то певно їх телеґрафи рознесли би були ту вість вже давно по цїлім сьвітї. За то потверджуєсь вість, що Рожественьскому щось хибує. Адмірал Авелян в розмові з редактором „Руси“ сказав, що чутку о хоробі Рожественского треба осторожно принимати. Рожественский доніс, що правда, що він в наслїдок хороби нирок єсть утомлений, але в станї его здоровля не настало погіршенє. За то заступав адмірал Фелькерзам. Рожественский стоїть і доси на чолї своєї ескадри, але він єсть лиш єї шефом, а іменованє верховного команданта всеї воєнної сили на Тихім океанї було вже давно постановлене. Морскої битви—казав Авелян—можна сподївати ся що хвилї, бо Рожественский має богато средств, щоби змусити Японців до битви. Нещастє Порт Артура вже не повторить ся.

Новинки.

Львів, дня 26-го мая 1905.

— **До ц. і к. кадетскої школи для піхоти у Львові** будуть приняті з початком слїдуючого року шкільного — вересень 1905 — і то на перший рік аспіранти в числї около 30 до 40. Принятє аспірантів на II. або на III. рік послїдує лиш виїмково. Услівя приняти на перший рік є слїдуючі: *а)* австрийске, взглядно угорске або босн.-герцеґовиньске горожаньство; *б)* фізичне уздібненє до войскового вихованя; *в)* вік що найменше 15 лїт і не переступаючий лїт 17 (1-го вересня в роцї приняти); *г)* укінченє що найменше з достаточним поступом чотирох низших кляс школи реальної або ґімназиї, причім не зважає ся на недостаточний поступ в язиках латиньскім і грецкім. Абсольвенти, котрі що найменше з вдоволяючим (добрим) поступом укінчили на підставі розпоряджения ц. к. мінїстерства просьвіти з дня 26 червня 1903 року ч. 22.503, оснований і зі школами видїловими получений курс науковий, на котрім язики нїмецкий і француский а також альґебра суть предметами обовязковими, можуть бути виїмково приняті до вступного іспиту на перший рік. Крім сего мусять аспіранти зложити в кадетскій школї вступний іспит. *д)* Зложенє оплати шкільної, а то: 24 корон річно за синів офіцирів в чинній службі і на пенсиї, войскових душпастирів евангелицкого, греко-католицкого і греко-вихідного віроісповіданя, вкінци войскових урядників; 160 корон річно за синів ґажистів в резерві, цивільних урядників державних і урядників ц. і к. Двора, відтак державних слуг і слуг ц. і к. Двора; 300 корон річно за синів всїх инших горожан. Оплату шкільну належить зложити в двох ратах з гори; та оплата обіймає всї коншта за вижпвленє, одежу, науку і шкільні підручники, *е)* вдоволяючe обичайне поведенє. Просьби о принятє до кадетскої школи після взірця, поміщеного в „Aufnahms-Bedingungen“ (услівя приняти) мають свояки аспірантів внести просто до команди кадетскої школи найпізнїйше до 15 серпня (найлїпше по укінченю шкільного року в школах середних). Друковані потрібні услівя приняти (Aufnahms-Bedingungen) в нїмецкім, польскім або в рускім язицї можна дістати в командї кадетскої школи за цїну 40 сотиків від штуки.

— **Нова стация телеґрафу** буде отворена з днем 2-го червня в Денисові, тернопільского повіта при тамошнім урядї почтовім.

— **Надзвичайні загальні збори** драматичного товариства ім. И. Котляревского відбудуть ся в суботу дня 10 н. ст. червня с. р. о год. 4-ій по полудни в льокали товариства „Руска Бесїда“ (Ринок ч. 10). — На дневнім порядку: вибір заступника голови.

— **Дощі.** Від кількох днїв теплота обнизила ся і паде дощ майже безперервно. Полоса, занята слотою, тягне ся від Англїї через Нїмеччину і північну Австрию в напрямі до Чорного моря і другим крилом через альпейскі краї, Угорщину до Малої Азиї. Вільні від дощу суть полудневі півострови Европи: Испанїя, Италїя і Греция та майже цїла Росия з виїмком полудново-західних і полудневих окраїн.

— **Про воздушну трубу**, котра — як ми оногди доносили — навістила державу Пенсильванию в північній Америцї, оповідає між иншими один з очевидців з міста Снайдер таке: „Буря навістила місто в ночи. Цїлі доми вилїтали у воздух, дерева з корінем, люди і худоба лїтали у воздусї, як пера, пірвані страшним вихром. Як настав день, то в цїлім повітї на три нїмецкі милї довкола міста находили ся звалища і останки домів міских, як слїд знищеня. Положенє міста між двома горами додало бурі ще більшої сили. На останках цїлих ще домів в містї вибух ще пожар, котрий знищив решту, а богато людий, які не вилетїли у воздух, найшло смерть в полумінї. Телеґрафічні і телефонїчні получення знищені і минуло богато часу, заки задихані їздцї донесли до сусїдних осель вість про нещастє та покликали

обливають водою, другі колять у великий палець, щоби кров пустити, треті відгинають знов великий палець з такою силою, що могли би его зломити, а то все длятого, що то на їх думку найлїпші ліки на ту страшну недугу. Ще иньші кажуть, що такому чоловікови найлїпше упхати в руку студене зелїзо. Одного разу мали ми на улици у Львові нагоду бачити таку траґі-комічну подію: Якимсь нещасливим кинуло на землю і товкло ним на всї боки. Люди збіглись ся і замість піддержати нещасливого та не дати єму покалїчити ся, лиш дивили ся та радили кождий по свому. На то надбіг якийсь челядник шлюсарский, що ходив очевидно десь направляти замок і мав з собою потрібні прилади. Він приступив до нещасливого і став єму з цїлої сили пхати в скорчені пальцї свій зелїзний ключ до закручуваня шруб. На то надійшов якийсь фельдвебель від уланів а побачивши, що стало ся, зміркував зараз, що тут найлїпше лиш его шабля поможе; отже відтрутив челядника, виймив шаблю з похви і бодай на стілько ще був розумний, що не пхав вістря в затиснений кулак, лиш притиснув его з цїлої сили до руки. А що то було вже під конець атаку і нещасливий за кілька хвиль отворив очи і опритомнів, вложив пан фельдвебель шаблю назад до похви і відійшов з тою кріпкою вірою, що то лиш его шабля показала чудо і помогла.

А по правдї що тут помогло? Тїло помогло собі само. Епілепсия або падавка єсть то недуга, котрої безпосередної причини не удало ся лїкарям ще й доси вислїдити; але посередну, найблизшу причину вже знає ся а єї вислїдив росийский учений, доктор Краінский. В тій водї, яку віддає чоловік, в мочи або урині єсть твориво зване мочивом. Краінский вислїдив отже, що у недужого на епілепсию перед самим нападом витворює ся з того мочива рід отруї, званої карбаміново кислим амоняком; тота отруя переходить в кров і дістає ся з нею до мозку і затроює его а через то викликує корчі і взагалї всї тоті прояви, котрі одним словом називаємо епілепсиєю. Він брав з того рода недужих кров зараз в першій хвили атаку і щепив їх на кріликах та переконав ся, що она викликувала в кріликах спаралїжованє ніг а відтак і корчі; коли же набрав крови вже по атаку і защепив єї на кріликах, то она вже нїчого їм не вадила. З того переконав ся він, що на короткий час перед атаком і ще в перших его початках була в крови недужого згадана повисше отруя; але по атаку вже єї не було. Деж она подїла ся? Тїло само знищило єї в собі при помочи того атаку, котрий називаємо хоробою, а котрий по правдї не єсть хоробою лиш наслїдком хороби, котрої причини не знаємо. Длячого і як витворює ся в людскім тїлї згадана отруя, що викликує епілепсию і длячого, та як она щезає по згаданім атаку, се єсть для нас тайною.

Бактериї та бацилї, тоті невидимі вороги нашого житя, що окружають нас зі всїх сторін, знищили би его дуже борзо, як би наше тїло не мало в собі тої сили, котрою може від них оборонити ся. Кожда рана, котрої би ми зараз не десінфекціонували, мусїла би гнити. А кількож то тисячів дїтий, жінок, служниць, робітників, ремісників і т. п. калїчить ся що дня а не взиває зараз помочи лїкарскої анї не дає собі ради зовсїм точно після приписів штуки лїкарскої. Природа сама гоїть тоті рани. Коли скалїчимо ся в палець, випливає зараз кров з рани, а тим вже й само тїло дає собі раду, бо випливаюча кров виполїкує зараз всю тоту нечистоту, яка через скалїченє дістала ся до нашого тїла. Опісля кров на воздусї скипає ся а через то робить ся на ранї затичка звана струпом, котрий замикає рану від приступу воздуха і того, що в нїм находить ся, хоронить від занечищеня, від натисненя і удару. Проріз розриває також множество тих тонесеньких кровоносних жилочок, що як малесенькі рурочки розходять ся по цїлім нашім тїлї. А подумаймо собі, що би то стало ся, як би так хтось попереривав нараз всї тоті рури водопроводів, що розводять по містї воду. Треба би зараз замкнути головну руру і так сперти всї водопроводи. А тут через скалїченє стало ся то само, настала так само перерва в тім проводї, що розводить кров по нашім тїлї, котрий однак не сьміє станути анї на хвильку, бо в противнім случаю мусїло би станути наше житє. Отже як тут помагає собі наше тїло? Скипіла кров затикає скалїчене місце а сусїдні рурки доносять кров. При тім в цїлім окруженю рани настає значнїйший приплив крови (скалїчене місце робить ся задля того червонїйше, напухає і теплота в нїм збільшає ся), через то роблять ся нові клїточки ткани, нарастає нове тїло і нова шкірка, бо кров то „сок житя“, з котрого творять ся нові части нашого тїла. Коли же утворить ся нова ткань, коли наросте нова шкірка, тодї й струп яко затичка зробив свою службу і відпадає. То все робить сама природа без нашої помочи. Навіть у найученїйшого професора медицини не гоїть ся рана сама від себе лїпше як у найпростїйшого і зовсїм дикого чоловіка.

Так отже преріжними способами хоронять себе шкіра і внутрішні части нашого тїла, доки они здорові, від напасти тих страшних ворогів, котрих ми пізнали аж в найновійших часах при помочи науки, від бактерий та бацилїв, що викликують всїлякі хороби. Але суть ще й инші не менше небезпечні вороги нашого тїла. До тих належать н. пр. тоті наглі зміни воздуха з весни і в осени, студїнь в зимі і спека в лїтї. Коли нагло похолоднїє або коли в зимі потиснуть морози, то наше тїло стратило би зараз богато тепла нараз і ми би перестудили ся, як би шкіра не давала достаточної охорони і не боронила нас завсїгди від того. Зараз в першій хвили, скоро лиш почуємо холод, волокна наших мязів під самим верхом покорчать ся, збіжать ся і шкіра на нас стане рапава; пори, котрими виходить з нас піт, позамикають ся і длятого тїло перестає потити ся, а через то випаровує з нас менше води, а звістно, що чим більше випаровує води, тим більше треба до того тепла. На тих горбочках, що

поміч. Перша поміч лікарска наспіла над вечер, застаючи улиці засипані камінем, групами і конаючими, котрі кликали в розпуці о поміч. Та найбільше труду було власне з нераненими, що зі страху стратили притомність та попали в таку тревогу, що не можна було їх успокоїти. Осібний поїзд привіз богато домовин і грабарів, щоби поховали жертви. Сусїдне село Олюсце зникло цїлком з лиця землї.

— **Смертельна бійка.** В середу перед полуднем в часї граничного спору прийшло до кровавої бійки між Андрієм Яновским, господарем в Малехові і его сином, а їх сусїдом Кофльовским, в котрій Кофльовский потерпів смертельні рани. Підчас бійки украдено побитому книжочку щадничу на 280 корон. Кофльовского, що утратив сьвідомість, відвезла вчера рано жена до загального шпиталя у Львові.

Телеґрами.

Брук (над Литавою) 26 мая. Нинї рано прибув тут Є. В. Цїсар в супроводі Архікн. Франца Фердинанда і заграничних відпоручників войскових і довершив перегляд войска.

Будапешт 26 мая. Угорска палата послів залагодила кілька справ ненарушимости посольскої. На нинїшнім засїданю не явив ся нїякий мінїстер.

Париж 26 мая. Бар. Альфонс Ротшільд помер нинї рано.

Париж 26 мая. В нїмецкій амбасадї відбуло ся вчера на честь князя і княгинї Арісугави з Япанії снїданє. (Япаньска княжа пара їде до Берлина на весїлє пруского князя. Ред.)

Париж 26 мая. Ухвала тутешних революционістів, щоби підчас приїзду ішпаньского короля устроїти демонстрацию, викликала в міродайних кругах занепокоєнє. Многі часописи взивають правительство до виданя енерґічних заряджень в цїли недопущеня до демонстрациї.

Париж 26 мая. Кілька часописий доносить, що полїция арештувала сїмох анархістів прибувших з Ішпанії. Пять з них не хотїло дати близших пояснень о цїли приїзду, два заявили, що їх вильосовано до виконаня замаху на ішпаньского короля Альфонса підчас его побуту в Парижи; они раді з того, що їх арештовано, бо не мають відваги до виконаня замаху.

Петербург 26 мая. Під проводом товариша мінїстра скарбу Кутлєра розпочала ся вчера нарада комісиї для справи заведеня особисто-доходового податку. Комісия складає ся з урядників мінїстерства скарбу і професорів. Ухвалено однодушно резолюцию за заведенем податку доходового.

Льондон 26 мая. До „Daily Telegr." доносять з Токіо: Российский посол в Пекінї зажадав безпроволочної відповіди на свою ноту в справі неутральности Монґолії, бо в противнім случаю войско российске буде машерувати через той край.

Льондон 26 мая. До „Daily Mail" доносять з Шанґаю: Сім кружляків добровільної фльоти підплило оногди до Вузун (коло Шанґаю) не давши звичайних сиґналів. Приїзд тих кораблїв викликав велике занепокоєнє мимо того, що там наспіли вже давно великі запаси для российскої фльоти.

Петербург 26 мая. Адмірал Бірілев виїхав вчера вечером разом зі своїм штабом на далекий Всхід.

Ню-Йорк 26 мая. Доносять тут, що місцевість Чікаґо в Тексас, числячу 200 жителїв, знищила буря так, що по нїй остало ся лиш пусте місце.

пороблять ся на нашім тїлї, коли оно внаслїдок студени стане від них рапаве, піднимають ся волоски і держать між собою верству воздуха, що придержує теплоту. Тодї також стягають ся кровоносні судинки (жилочки) в нашій шкірі і она стає блїда, бо під нею значно менше крови; длятого під верхом нашого тїла остуджує ся значно менше крови і наше тїло тратить длятого далеко менше тепла.

Противно діє ся в лїтї; тодї від спеки сонця наше тїло могло би так розігріти ся, що то зашкодило би дуже нашому здоровлю. Хибаж не знаємо, як то часто в лїтї підчас спеки гинуть люди від хороби званої звичайно ударом сонця?! Але природа дала нашому тїлу і на сей случай способи, як оно має собі помагати. В нашій шкірі знаходять ся міліони а міліони малесеньких дірочок, званих порами, котрі від спеки отвирають ся і випускають сильний піт, котрий випаровує на воздусї, а через то значно остуджує наше тїло. Коли же з якоїсь небудь причини піт не може виступати, то теплота в нашім тїлї підносить ся аж до 42 степенів Цельзия, а навіть і висше, а тодї серце перестає нараз бити ся і житє кінчить ся нагло, кажемо, що то від удару сонця. Сонце не вдарило, але оно занадто розігріло тїло, котре не могло відповідно остудити ся, а від надмірної теплоти стратило серце свою силу і наступила нагла смерть. Длятого то підчас спеки в лїтї треба не лиш легко убирати ся, але й уважати на то, щоби тїло не було одежию так ослонене, аби аж піт мусїв сперти ся. Тому то навіть і у войску, де вимагають конче, щоби кождий вояк ходив зовсїм позапинаний, повинні лїтом, іменно же підчас вправ і маршу позволяти розпинати ся. Парада красна, але она не повинна шкодити здоровлю.

Ті безчисленні пори в нашім тїлї то нїби вентилї безпечности в нашім тїлї від его перегрітя. Як в кождій паровій машинї єсть вентиль, котрий отвирає ся, скоро в кітли призбирає ся за богато пари, котра би могла розсадити котел, так пори в нашім тїлї випускають теплоту з него, щоби она его не розсадила. До того ще піт через то, що випаровує, не лиш управильнює теплоту, але й витягає з тїла всї ті шкідливі і троячі творива, які в нїм роблять ся. В хоробах, при котрих приходить горячка, піт навіть ратує чоловіка від смерти. Скоро підчас горячки прийде піт, біль стає менший, в голові не чує ся вже так великого тисненя, грудий вже не розпирає, недужий віддихає лекше і спокійнїйше і настає покріпляючий сон. Кажемо тодї, що в хоробі настав перелом або що проминула криза!

Але потом може тїло давати собі раду ще й в инших небезпечних случаях, може в той спосіб віддавати з себе отрую. Тоті, що зачинають курити, або й старі курцї, котрі дуже обкурять ся, або курять хвилево занадто міцний тютюн, затроюють своє тїло тютюном (нікотиною). Такому чоловікови зачинає завертати ся голова, робить ся не добре, збирає ся на блювоту і він не може удержати ся на ногах; нараз виступає горячий піт на тїлї і затроєному стає лекше. Про Наполеона I. розповідають, що коли він втїкав з Росиї, випив в ночи 13 цьвітня 1812 р. прилагоджену єму лїкарем отрую. Він стратив борзо притомність. „Але сильна натура цїсаря — так розповідає один історик — поборола щасливо отрую." По довгім запамороченю виступив сильний піт і цїсар опамятав ся та сказав: „Бог не хоче того!"

Коли же тїло возьме ся якась хороба, то ще й тодї старає ся она давати собі поміч і зменшати її або недопускати погіршеня через неосторожне дїланє. Жолудок не приймає страви; хорий тратить апетит, не хоче їсти. В инших случаях біль показує, де настала якась хиба або що треба бути осторожним і не вразити ся або лежати зовсїм спокійно, бо инакше зле буде. Тїло наше має тілько сторожів, тілько способів охорони від грозячих небезпечностий, від недуг, що треба лиш его удержувати завсїгди в добрім здоровлю, а оминемо або й перебудемо легко хочби й найтяжші хороби.

(Дальше буде).

Рух поїздів

важний від дня 1-го мая 1905.

посп.	особ.	Приходять до Львова
		в день
	6·00	З Кракова, Відня, Сянока, Хирова (ч. Перем.)
	6·10	„ Іцкан, Чорткова, Делятина (ч. Коломию)
	7·00	„ Підволочиск, Бродів (на Підзамче)
	7·20	„ Підволочиск, Бродів (на гол. дворець)
	7·29	„ Лавочного, Борислава, Калуша
	7·50	„ Рави рускої, Сокаля
	8·05	„ Станиславова, Жидачева
	8·15	„ Самбора, Сянока, Хирова
	8·18	„ Яворова
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева, Хирова
	8·50	„ Кракова, Відня, Хирова (ч. Перем.)
	10·05	„ Коломиї, Жидачева, Потутор
	10·35	„ Ряшева, Ярослава, Любачева
	11·45	„ Лавочного, Калуша, Стрия, Борислава
	11·55	„ Підволочиск, Гусятина, Копичинець
1·30		„ Кракова, Відня, Сянока, Хирова (ч. Пер.)
1·40		„ Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик
	1·50	„ Самбора. Сянока, Стрілок
2·15		„ Підволочиск, Бродів, Грималова (на Підз.)
2·30		„ Підволочиск, Бродів, Грималова (гол. дв.)
	3·45	„ Тухлї (15/6 до 30/9), Сколього (1/5 до 30/9)
	4·32	„ Яворова
	5·00	„ Белзця, Сокаля, Рави рускої
	5·15	„ Підволочиск, Гусятина, Заліщик (на Підз.)
	5·25	„ Кракова, Відня, Хирова
	5·45	„ Іцкан, Жидачева, Калуша
		в ночи
	9·10	З Іцкан, Потутор, Чорткова
	9·20	„ Самбора, Хирова, Ясла
	9·50	„ Кракова, Відня, Сянока, Хирова
	10·20	„ Підволочиск, Бродів, Скали (на Підзамче)
	10·20	„ Підволочиск, Бродів, Скали (гол. дворець)
	10·50	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
12·20		„ Іцкан, Жидачева, Заліщик
2·31		„ Кракова, Ясла, Хирова

посп.	особ.	Відходять зі Львова
		в день
	6·15	До Іцкан, Потутор, Чорткова
	6·30	„ Підволочиск, Бродів, Гусятина
	6·43	„ Підволочиск, Бродів, Гусятина (в Підз.)
	6·55	„ Яворова
	7·30	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
8·25		„ Кракова, Відня, Любачева
	8·35	„ Кракова, Сянока, Відня
	9·00	„ Самбора, Стрілок, Сянока
	9·20	„ Іцкан, Калуша, Делятина
	9·23	„ Підволочиск, Бродів (з Підзамча)
	10·55	„ Підволочиск, Бродів, Грималова
	11·10	„ Белзця, Сокаля, Любачева
	11·15	„ Підволочиск, Бродів (з Підзамча)
	2·55	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
	4·10	„ Ряшева, Любачева, Хирова
	4·15	„ Кракова, Відня, Сянока
	4·[illegible]0	„ Самбора, Хирова, Сянока
	5·50	„ Коломиї, Жидачева, Керешмезе
	5·58	„ Яворова
		в ночи
	6·25	До Лавочного, Калуша, Дрогобича
	6·35	„ Кракова, Відня, Хирова
	7·30	„ Рави рускої
	9·00	„ Підволочиск, Бродів
	10·05	„ Перемишля (1/5 до 30/9), Хирова
	10·40	„ Іцкан, Чорткова, Заліщик
	10·55	„ Самбора, Хирова, Сянока
	11·00	„ Кракова, Відня
	11·05	„ Підволочиск, Грималова, Скали
	11·10	„ Стрия, Дрогобича, Борислава
12·45		„ Кракова, Відня
2·00		„ Підволочиск, Заліщик, Гусятина
2·40		„ Іцкан, Потутор, Скали
2·50		„ Кракова, Відня, Хирова
2·51		„ Іцкан, Калуша

Замітка. Час середно-европейский єсть пізнїйший о 36 мінут від часу львівского. Звичайні білєти їзди як і всякі иньші білєти, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати цїлий день в містовім бюрі ц. к. зелїзниць державних, пасаж Гавсмана ч. 9.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР”

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові.

Ринок ч. 10, дім „Просьвіти“.

приймає **ВКЛАДКИ** до опроцентованя на **4%** і оплачує за вкладчиків податок рентовий від процентів; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадниці почтової;

вкладати може кождий, навіть і не члени; на жаданє **звертає ся вкладку кождого часу** навіть без виповідженя (за ескontом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Днїстер“ своїм членам на **6%**; сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся **першої гіпотеки** або **доброї поруки.**

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до **„Днїстра“.**

ЧЛЕНАМИ можуть бути тільки **члени обезпечені в „Днїстрі“.**

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє межи членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цїли. — Дотепер уділив „Днїстер“ на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Тов. кредит. „Днїстер“ з днем 31-го грудня 1904:

Вкладки	1,783.673 К	Позички уділені .	1,616.402 К
Уділи членьскі . .	139.117 К	Цїнні папери . .	123.627 К
Фонди резервові .	26.576 К	Льокаци . . .	169.456 К
		На рахунку біж. .	81.968 К

Аґенция дневників

Ст. Соколовского

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 9,

принимає пренумерату і оголошеня до всіх дневників краєвих і заграничних. В тій аґенциї находить ся також головний склад і експедиция „Варшавского Тижневника ілюстрованого“. — До „Народної Часописи“ і „Газети Львівскої“ може принимати оголошеня виключно лиш та аґенция.

Інсерати

(оповіщеня приватні)

до всіх дневників краєвих і заграничних принимає виключно Головна Аґенция дневників Ст. Соколовского Львів. Пасаж Гавсмана ч. 9.

Найдешевше можна купити лише

в Авкцийній Гали

Пасаж Миколяша

меблї, образи, дивани, сальонову обставу, золото, біжутерії,

старинности і все можливе до домового уладженя.

Порозуміне з провінциєю писемно.

Вступ вільний цїлий день.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).